

gøre, hvad vi kan, så de får et fornuftigt forløb, f.eks. i forbindelse med en skilsmisse.

Det, jeg har noteret mig, at den største del af kritikken har kredset om, har været spørgsmålet om vilkårsforhandlingen. Her tror jeg egentlig, at udgangspunktet har været det samme for alle, nemlig at gode, stærke, ressourcestærke mennesker nok ikke har de store problemer med at undlade en vilkårsforhandling, at de godt kan klare tingene selv.

Problem er jo med de mennesker, der måske har en eller anden form for indlæringsvanskelighed, som har svært ved at læse eller skrive, eller som måske tilmed ikke engang kender rettinghederne. Vi skal der få en sikkerhed for, at de ikke bliver tromlet over og oplever at få deres rettigheder krænket eller indgår en aftale på nogle vilkår, som de rent faktisk ikke forstår. Der medvirker jeg meget gerne til, at vi under udvalgsbehandlingen forsøger at få det her område belyst i dybden.

Kl. 16.40

Hensigten har jo helt klart været at skabe regelforenkling for langt størstedelen af de mennesker, hvor begge parter er enige om at få lavet en skilsmisse, men vi har naturligvis også i forbindelse med udarbejdelsen af lovforslaget forsøgt at tage højde for den problemstilling, som mange rejser her i dag. Men det er jeg meget villig til at vi ser på under udvalgsbehandlingen.

Det andet, der har været rejst, har været det sådanne mere overordnede spørgsmål om rækkevidden af samværsagerne og de problemstillinger, som det kan give, at vi i forslaget som udgangspunkt lægger op til, at et større ansvar skal placeres på forældrenes skuldre ud fra synspunktet om, at det må være forældrene, der er de bedste til at kunne vurdere, hvad der er godt for barnet. Der har jeg selvfølgelig også lyttet til, at der har været en del kritik og et ønske om at få området belyst, og det er jeg også indstillet på.

Jeg håber stadig væk på, at det her lovforslag med alle 15 punkter er noget, som kan blive vedtaget af et meget bredt flertal i Folketinget, ja, allerhelst med et enigt Folketing, for det familieretlige område er et område, hvor vi normalt politisk finder hinanden. Jeg tror også, at det er vigtigt, at vi alle sammen gør os en anstrengelse for at møde hinanden et eller andet sted, så det fortsat er sådan, at et meget stort flertal bakker op om det.

Det er selvfølgelig klart, at vi føler selv, at vi i udarbejdelsen af lovforslaget har forsøgt at gøre

os umage med at vælge nogle områder, som gerne skulle medvirke til at få skabt en større enkelhed og klarhed på området, uden at den svage part bliver en taber i regelforenklingens hellige navn. Det er selvfølgelig også med udgangspunkt i det, at jeg vil forsøge at drøfte med udvalget og med ordførerne, hvordan vi får det her lovforslag og spørgsmål til det besvaret, så lovforslaget er noget, som nyder fremme her i salen ved tredjebehandlingen.

Men som udgangspunkt er jeg glad for, at der også har været en positiv tilgang fra alle ordførere til lovforslaget, og jeg ser frem til udvalgsbehandlingen.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Grete Schødt):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 180: Forslag til lov om ændring af retsplejeloven, konkursloven, dødsboskifteloven og skifteloven. (Digital kommunikation i retsplejen, kendelser med begrænset sagsfremstilling, regler om vidneforvarede m.v.).

Af justitsministeren (Lene Espersen).
(Fremsat 10/3 2004).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Irene Simonsen (V):

Da Venstres ordfører, hr. Freddy Dam, ikke kan være til stede, skal jeg på hans vegne oplæse følgende:

L 180 indeholder forslag til ændringer i retsplejeloven, konkursloven, dødsboskifteloven og skifteloven. Lovforslagets væsentlige indhold er at skaffe mulighed for at lette og fremme anvendelsen af moderne informationsteknologi ved

domstolene. Der indsættes generelle forskrifter om formkrav, skriftlighed og underskrift i de fire love.

En arbejdsgruppe under Domstolsstyrelsen har udarbejdet en redegørelse om digital kommunikation, som derefter har været forelagt Retsplejerådet til udtalelse. Det er denne redegørelse, som lovforslaget i al væsentlighed bygger på.

Efter lovforslaget er det borgerne selv, der bestemmer, om kommunikationen med domstolene skal ske digitalt eller på normal vis med korrespondance på papir. De skal give samtykke, hvis kommunikationen skal være digital.

Meddelelser fra retterne skal være krypteret, mens meddelelser fra borgerne kan være krypteret, og der kan anvendes digital signatur for at sikre afsenderens identitet. Borgerens meddelelser anses for modtaget af domstolen, når de er kommet frem til retten, dvs. når meddelelsen kan gøres tilgængelig for retten. På den anden side er det således, at viser der sig at være edb-udbrud hos retten, skal afsendertidspunktet i stedet være gældende, hvis det kan dokumenteres.

Høringssvarene viser generelt tilfredshed med forslaget, de hørte fokuserer især på sikkerhed og ressourcer. Sikkerheden tilgodeses af borgerens frie valg af kommunikationsform og domstolens pligt til kryptering. Ressource-spørgsmålet er løst, i og med at ikrafttrædelsesbestemmelsen er indrettet således, at justitsministeren bestemmer det relevante tidspunkt. Det betyder, at ikrafttræden kan ske område for område, når domstolene har fået indrettet deres edb-systemer til at betjene borgerne digitalt.

Kl. 16.45

Forslaget indeholder desuden seks ændringer af mere teknisk karakter, nemlig regler om begrænset sagsfremstilling i såvel byretskendelser som i byretsdomme, udførlig begrundelse, midlertidig beskikkelse i dommerstillinger i mere end et år, særlig grundet samtykke fra retspræsident, inddrivelse ved udpantning og lønindholdelse af disciplinærbøder pålagt advokater af advokatmyndighederne, regler om behandling af vidner og skyldnere, der er taget i forvaring – regler om behandling af varetægtsarrestanter eller strafafsonere finder efter retspraksis ikke anvendelse – frivillig overførsel af varetægtsarrestanter til fuldbyrdsinstitutioner uden rettens godkendelse, når samtykke fra arrestanten, anklagemyndigheden og institutionens ledelse foreligger, præcisering af § 777, tredje punkt, be-

handling i institution af frivillige tvangsmæssige arrestanter.

Alt i alt er der tale om et godt lovforslag, der moderniserer lovgivningen og viderefører regeringens bestræbelse på digitalisering af den offentlige sektor, bestræbelser, som Venstre naturligvis støtter.

Pia Gjellerup (S):

Der er tale om et forholdsvis omfattende lovforslag, som er ganske omfattende forberedt ved det arbejde, der allerede blev sat i gang under den tidligere SR-regering og fulgt op af handlingsplaner under den nuværende regering. Det har ført til et resultat fra en arbejdsgruppe, som i meget store træk er blevet fulgt af Justitsministeriet i forbindelse med fremlæggelse af lovforslag til høring, og høringen har givet anledning til nogle enkelte gode, yderligere inspirationer, som også er medtaget i justitsministerens forslag.

Det koncentrerer sig jo i meget høj grad om gennemførelse af digital kommunikation ved domstolene, og jeg skal sige på Socialdemokratiets vegne, at vi finder, at der er tale om nogle ganske grundige, gode overvejelser med en god balance, både for så vidt angår det at sikre sig, at modtagelse fra domstolene af digital kommunikation finder sted på en betryggende måde, at der foregår kryptering i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til persondataloven eller andre hensyn, og at man, for så vidt angår den sikkerhed, der er for afsenderen og det beskyttede materiale, der fremsendes, også anvender digital signatur.

På mange måder er der tale om et fint forslag, som har taget højde for mange ting. Jeg skal her ved ikke sige, at der nødvendigvis er taget højde for alle ting. Udvalgsbehandlingen vil jo kunne medvirke til at afdække, om der skulle være noget, der ikke er taget fornøden højde for, og der vil vi tilsige en positiv udvalgsbehandling for at få de eventuelt sidste elementer på plads. Men vi er som udgangspunkt meget positivt indstillet.

Så kan man jo godt ærgre sig en lille smule over, at vi i forhold til domstolenes digitale ressourcer ikke er på højde med situationen. Men man kan jo også vende det om og sige, at for en gangs skyld kommer lovgiverne før udviklingen, og det gør jo ikke noget, at vi ser det en gang imellem.

Til de øvrige elementer, der ligger i forslaget, bl.a. vedrørende forvaring af vidner og skyldne-

re, finder vi i Socialdemokratiet, at der er taget nogle gode og fornuftige paralleller til andre regler i retsplejeloven, og derfor kan vi også på det punkt sige, at vi vil medvirke til en positiv udvalgsbehandling.

Per Dalgaard (DF):

Lovforslaget ønsker at fjerne hindringer for digital kommunikation bl.a. til og fra domstolene. Det gælder retsplejeloven, konkursloven, dødsboskifteloven og skifteloven, hvor der indsættes generelle bestemmelser om, at meddelelser til retten kan sendes ved brug af digital kommunikation, altså f.eks. e-mail.

Det er frivilligt for brugeren, om han eller hun vil sende mail, og denne skal være gyldig og forsynet med en digital signatur. Omkring fremsendelse af mailen til domstolene opstår den interessante problematik, som hedder, hvornår en henvendelse er modtaget i retten. Af lovforslaget fremgår det, at det er den, når meddelelsen kan gøres tilgængelig for retten. Dette har betydning for bl.a. fristafbrydelser og forældelser.

Kl. 16.50

Men det giver et andet interessant problem, nemlig hvis en mailserver er nede i længere tid og en vigtig meddelelse til retten ligger på den, vil den så være at betragte som tilgængelig for retten? Det er et spørgsmål, jeg synes vi bliver nødt til at grave lidt i. Og hvordan står afsenderen rent retsligt i et sådant tilfælde?

Men generelt mener jeg nu, at hvis man har nogle yderst vigtige dokumenter, der skal frem til retten, så vil det nok være en god ting for det første at sende dem i god tid. Og hvis man vil være hundrede procent sikker på, at også ens e-mail-fremsendelse kommer frem, så kan man jo også vælge at sende vigtige dokumenter med posten. Så er man i hvert fald sikret.

En række ændringer for behandling af personer i forvaring og overførsel af varetægtsarrestanter til fuldbyrdesinstitutioner gennemføres også. Jeg vil ikke læse op alle de gode tiltag, der er heri, men Dansk Folkeparti kan generelt tilslutte sig de ændringer, der fremføres her.

Og så vil jeg regne med, at vi under udvalgsarbejdet lige får afklaret med hensyn til en e-mail, der hænger i en server, der er nede i flere dage i træk, hvordan man egentlig forholder sig til den.

Helge Adam Møller (KF):

Jeg har gjort mig den ulejlighed at skrive en ordførertale på fire en halv side. Men da jeg nu først hørte Venstres ordfører lave en god gennemgang og komme med en varm anbefaling af lovforslaget og derefter den socialdemokratiske ordfører også komme med en god gennemgang og også med en klar anbefaling af lovforslaget, og jeg kan se, at det stort set er de samme punkter med lidt andre ord, jeg har skrevet i mit notat, så vil jeg droppe det og bare sige, at jeg er enig med både den socialdemokratiske ordfører og Venstres ordfører. Det er et godt og et hensigtsmæssigt lovforslag, og vi kan fuldt og helt støtte det.

Anne Baastrup (SF):

SF's udgangspunkt er, at det er godt, at vi får indført brugen af digitale hjælpemidler i de danske domstole. Vi har lige været ovre og snakke med Domstolsstyrelsen, og de lagde jo ikke skjul på, at det tog lidt tid, før de ville komme så langt, at det rent faktisk kunne udnyttes.

Så udgangspunktet er, at vi i og for sig synes, det er et udmærket lovforslag. Men der er altså nogle problemer. SiD har jo påpeget det, og hr. Per Dalgaard var jo også inde på det, nemlig hvordan kan man give et samtykke til, at man modtager en forkyndelse digitalt? Hvordan er det samtykke udtrykt? Kan man risikere, at man rent faktisk får en forkyndelse, uden at man selv har opfattet det?

Da vi havde virus i Folketinget, fik jeg efterfølgende en masse skældud over, at der var mails, jeg ikke havde svaret på. Og jeg anede ikke, at jeg havde fået dem, for de var bare røget ud i cyberspace.

Så man skal i hvert fald være helt sikker på, at vi ikke via de her digitaliserede forkyndelser rent faktisk udsætter folk for, at de tror, at systemet tror, at forkyndelsen er kommet frem, at systemet har fået en bekræftelse af, at modtageren har fået den, men modtageren har bare ikke fået den. Der mener vi, at der i hvert fald skal være sikkerhed for, at der ikke sker nogen fejl der.

Og så er der jo et enkelt problem i forslaget til § 44 a, stk. 4. Vi kan godt forstå argumentationen for, at 1-års-fristen under ganske bestemte omstændigheder skal kunne forlænges for dommere. Men vi ved jo alle, at vi undertiden bliver kigget på med alvorlige øjne fra Menneskerettighedskommissionen, fordi vore dommere ikke er uafhængige. Og hvis vi sætter en proces i gang, hvor vore dommere på sæt og vis kommer

til at fremstå som ikkeafhængige, så får vi et problem. Det synes jeg også vi skal overveje under udvalgsarbejdet.

Elisabeth Arnold (RV):

Som flere tidligere ordførere har sagt, så handler det her om at fjerne de retlige hindringer for digital kommunikation til og fra domstolene med henblik på at lette og fremme anvendelse af moderne informationsteknologi ved domstolene.

Det Radikale Venstre er grundlæggende for en sådan indførelse af moderne informations-teknologi, og derfor støtter vi også forslaget. Og vi er selvfølgelig interesseret i under udvalgsarbejdet at gennemgå de hager eller de småproblemer, som flere andre ordførere har lagt vægt på at fremhæve. Det deltager vi gerne i, men vi er grundlæggende positive over for forslaget.

Kl. 16.55

Line Barfod (EL):

Digital kommunikation er jo udmærket. Det kan være meget nemmere på mange områder, at man kan sende store mængder information frem og tilbage elektronisk, at man kan gøre mange ting meget hurtigere og enklere.

Men problemet er jo, at vi efterhånden indfører en række regler om digital kommunikation – her er det omkring domstolene, det har også været på lejeområdet, og på mange forskellige områder har vi indført regler – men vi har ikke ændret på det helt grundlæggende, nemlig aftaleloven, som jo i forhold til almindelig post regulerer, hvornår et brev er nået frem, regulerer, hvad retsvirkningerne er osv. Der mangler vi altså i forhold til digital kommunikation at få sat os ned og helt grundlæggende taget højde for nogle af de problemer, som andre ordførere har været inde på.

Hvad, hvis ens server er nede, og mailen ikke når frem? Hvad, hvis der er forskellige problemer, som gør, at den her kommunikation ikke når frem til den rette eller ikke når frem til rette tid? Hvem har så ansvaret? Og hvad er retsvirkningen?

Det bliver der så taget højde for på forskellig vis i de mange forskellige lovkomplekser, hvor man indfører digital kommunikation, men vi burde altså som lovgivere snart få sat os ned og kigget helt grundlæggende på aftaleloven. Hvordan laver vi nogle generelle regler, så vi ved, at uanset om vi snakker om domstolene, eller vi snakker lejeret, eller vi snakker andre områder, hvad der så er gældende med hensyn til

digital kommunikation? Hvem har ansvaret? Hvem bærer retsvirkningen, hvis ikke den mail når frem, som var afgørende? Det synes jeg altså er vigtigt at vi får taget fat på.

Selv om vi har så mange andre store ting, vi kigger på, mener jeg, at det er et problem, at vi bare kaster os ud i digital kommunikation på en række områder, uden at vi har fastlagt de grundlæggende spilleregler for, hvordan det skal foregå, sådan som vi jo har gjort for den almindelige post, som vi kender til.

Så er der det rent praktiske problem, som andre har været inde på, nemlig at domstolene slet ikke er klar med it. Det kommer jo så forhåbentlig på et tidspunkt, men jeg mener, det er vigtigt, at vi sikrer, at den it, der så bliver indført, og som al det her digital kommunikation skal køre på, kommer til at kunne fungere og kunne snakke sammen.

Som politiet også gør opmærksom på i deres høringssvar, så er det jo en fordel, når vi ønsker digital kommunikation, at domstolenes og politiets og anklagemyndighedens it-systemer så kan snakke med hinanden, og at man kan sende kommunikationen frem og tilbage. Tilsvarende er det også vigtigt, at man vælger nogle systemer, som også kan bruges i forhold til de mange andre aktører, der indgår i forbindelse med domstolene.

Så er der det problem, som SiD påpeger i deres høringssvar, at fordi man har skrevet en mailadresse på sit brevpapir, er det jo ikke sikkert, at man dermed har et beredskab, der gør, at man automatisk accepterer digital kommunikation, og det må vi jo så kigge lidt nærmere på under udvalgsarbejdet.

Endelig har jeg ligesom fru Anne Baastrup lidt betænkeligheder omkring udvidelsen af de 1-årige dommerembeder. Jeg kan godt se argumentet for, at det er vældig fornuftigt, at der, når nogle dommere er af sted ude i verden, så er nogle, der er konstitueret i stillingerne, men vi bør nok se på, hvornår vi får for mange 1-årigt udnævnte dommere, og derfor kunne det være rart, hvis vi under udvalgsarbejdet kunne få belyst, hvor tit den undtagelsesmulighed egentlig bliver brugt, så vi kan se på, om der er en stigende brug, og om det måske er et problem, vi skulle se, om vi kunne løse anderledes, eller om det er fornuftigt nok med de grænser, vi har sat i dag.

Så vi er i udgangspunktet positive, men vi mener, der er nogle ting, vi skal se nærmere på under udvalgsarbejdet, og så mener vi altså, der

er behov for, at vi ser mere grundlæggende på aftaleloven i forbindelse med digital kommunikation.

Jann Sjørusen (KD):

Kristendemokraterne er positive over for det fremsatte lovforslag. Vi går naturligvis ind for en digitalisering af den offentlige forvaltning og dermed også for, at kommunikation til og fra domstolene kan foregå digitalt, sådan som det er hovedformålet med det fremsatte lovforslag.

Jeg skal heller ikke kaste mig ud i en større gennemgang af lovforslaget på nuværende tidspunkt, men blot tilslutte mig de bemærkninger, der er allerede fra andre ordførere, om, at der kan være praktiske spørgsmål og også enkelte problemstillinger, som vi bør se nærmere på under udvalgsarbejdet. Det vil vi selvfølgelig også gerne medvirke til at vi gør og får afklaret, men det overskygger ikke, at vi som udgangspunkt er positive over for det fremsatte lovforslag.

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg vil gerne takke for den positive tilbagemelding på store dele af lovforslaget. Det er naturligvis klart, at jeg gerne medvirker til, at vi under udvalgsbehandlingen får afklaret nogle af de mere tekniske spørgsmål omkring afsendelse af e-mail osv., så det bliver fuldstændig klarlagt, hvordan lovforslaget er tænkt at skulle fungere i virkeligheden.

Kl. 17.00

Men allerede nu synes jeg i hvert fald, at der er en problemstilling, som det er værd at få ryddet af vejen, og det er den problematisering, som nogle gav udtryk for, med digital forkyndelse, altså med, at man sender en forkyndelse af sted, og hvad hvis den pågældende ikke modtager forkyndelsen?

Der er det at sige til det, at lige for så vidt angår digital forkyndelse, lægger man jo op til, at der skal være en kvittering enten via en digital underskrift, ved en digital signatur eller ved, at man simpelt hen returnerer den underskrevet med sit eget navn.

Det mener jeg jo i hvert tilfælde udrydder det problem, der er, hvis forkyndelsen vander rundt i cyberspace og ikke når frem til den pågældende modtager, for så vil man aldrig få returneret den som modtaget. Så det mener jeg altså der er taget højde for.

Der er flere ordførere, der har rejst sådan flere forskellige tekniske problemstillinger, og det er jeg helt overbevist om at vi godt kan få afklaret i

forbindelse med udvalgsbehandlingen, og naturligvis besvarer vi også gerne de spørgsmål, der er blevet rejst om dommerens øvrige virksomhed.

Vi ser frem til udvalgsbehandlingen, og jeg vil da gerne takke Folketinget for, at man her bredt er enig om, at det er rigtigt at give domstolene en mulighed for at benytte nye teknologier både til glæde for domstolene og selvfølgelig også til glæde for de borgere, som er i kontakt med domstolene.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Grete Schødt):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 130:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af straffelovgivningen med henblik på at forebygge selvmord.

Af Elsebeth Gerner Nielsen (RV) og Anne Baastrup (SF) m.fl. (Fremsat 19/2 2004).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Lene Espersen):

Det er altid tragisk, når et menneske tager livet af sig selv, og især når det er børn og unge mennesker. Selvmord er desværre et alvorligt problem i vores samfund, som vi også tidligere har drøftet her i Folketinget.

Jeg er naturligvis også helt enig med forslagsstillerne i, at vi skal gøre, hvad vi kan for at forhindre og forebygge selvmord, især blandt børn og unge. Spørgsmålet er bare, hvordan vi bedst kan forhindre og forebygge det. Det er regeringens opfattelse, at vi effektivt vil kunne forhindre